

PUTEŠESTVIJE BIĆA

Ništa novo niti novije, pri kreaciji sopstvenog Ja, još od plemenske strukture, iliti totemske „kulture“ bivstvovanja, „ON“ – tvorac, nije nam ponudio, u vremenu kao i prostoru do „Pandorine kutije“. U kretanju kroz prostor i vreme. „amalgam“ iliti „tinktura“, koju je „tvorac“ u sopstvenim menopauzama, milijardama svetlosnih godina „briljantno“ i plemenito, sa nadom tvorio u smeru ka Čoveku, kanda je jalov posao, jer iz kaveza proterani („Raja“), nismo se skoro ni za nokat pomerili i promenili. Između nade i htenja sve je veći raskorak. Zabranjeno voće, u prvobitno postavljenom vrtu „Dobre nade“ (Evina jabuka), previše je slatko, posebno ako je tuđe. Još uvek se nalazimo pred krucijalnim pitanjima: - Ko smo, šta smo i odakle smo. Odgovora nema, u stvari ima ga pa biraj, kako vam drago: jedno, drugo, treće, iliti neko ino. Pri tom vera, ljubav i nada neka Vas sokoli do sledeće teoreme, političkog ustrojstva iliti nevidljivog „bozona“.

Stoga i nije za čudo da se autor Sabahudin Hadžialić, sada već u zrelim književnim i proživljenim godinama upita, s početka romana „Raskršće svijetova (Kutija života)“, kada citira:

„Vjerovati što manje, a da ne postaneš heretik,kako bi što manje slušao, a da ne postaneš buntovnik“

Masoni iz Kurije

„...Nema niti jednoga dana u našem životu bez prošlosti...a vrijeme ne može učiniti ništa više da bi postalo materijom života.“

Vitimir Lukić, Bosna i Hercegovina

Pritom i sam svestan, univerzalne, dijalektičke neminovnosti, koje nas prožimaju u vremenu sadašnjem i ovdašnjem, zaključuje: „***Bježati možeš samo do sljedećeg suočenja sa samim sobom. Već tamo te čeka nastavak očaja!***“

Autor

Množestvo pitanja bez odgovora, nedoumice svakodnevnice, i suprotstavljanja, raskrsnice i raskršća, u svim vremenima pa i ovom ištu odgovor, sad i odma' - neminovno treba razrešiti. Autor iznosi, još s početka, interesantno promišljanje, kako neće biti teško: "Nije bilo teško. Trebao je *kasne jeseni* donijeti odluku POSLIJE... Sve se dešava, naime, POSLIJE. Ova magična riječ odzvanja damarima svih onih pravednika što znaju da uvijek dolazi POSLIJE. Kako su i naši stari govorili da „*poslije kiše sunce sija...*“... „*poslije, sine...i ovo će se zvati lani..*“, „*poslije mene potop...*“. Kod njega je ta riječ imala višestruko značenje. Naime, pokušaću u stranicama knjige istoimenog naslova zabilježiti sve ono što jeste POSLIJE. Ne samo za njega već za svakoga ko to nije umio, smio, želio i/ili znao napisati. Koliko će on uspjeti u tome, svejedno mu je, jer on je svoje POSLIJE već doživio....POSLIJE." Sa prolećem, kao početkom, seje se pravo seme.

Dago mi je da je Sabahudin, iako uletevši u zamku iz prethodnog pasusa sa "Poslije", u daljem toku storije dokazao, kroz puteštestvija junaka da to poslije ne mora značiti i definitivno oblikovano i znano. Primer je svakako u trenutku komunikacije sa dečakom plavušanom iz sela GLAVICE, pri odgovoru na pitanje: "*Radone, a kolika je udaljenost između sjeverne i južne iskre na nebu?*" *Radon se zamislio, otišavši do starih mudrih glava, ali odgovora nije dobio. Rekao je Glavičaku da sačeka do sutra i da se nađu kod bikovske glave odmah po izlasku sunca.* Odgovor na ovo pitanje je znan, pa makar da je privremen, ali bio je tačan a kasnije i iznet kao stav. Znači krenuti put Sunca, svetlost i može se izmeriti, ali u biti je "kantar" – mera, koju podrediti interesima spoznaje. Da, sa prolećem!

"Raskršće svijetova" je roman višeslojne strukture. Formalno gledano one su "svaka za sebe". Kako su vremenski determinirane vredno ih je napomenuti kroz likove u pričama: *Treća priča*; čudni marcipani sreće – sestra Edith i gospodin Čengiće; drugi sloj, dečaštvo i izrastanje Nenada – Mehrida u građanskom okruženju porodice u Sarajevu; treći plast, za koji slobodno moja malenkost ukazuje na pripovedačku briljantnost autora, jesu Radon, Milijana - vidilica, Mokrun – sin bogatuna, Lalunina – žena vučica, hajduci, gusari i mnoštvo drugih likova u sprezi sa pokatkad nadnaravnom storijom, koji su fascinantni kroki likova, rekao bih i za filmski sinopsis.

U suštini, roman je putešestvije Balkanskom vetrometinom, na kojoj su od pamtiveka neljudi se pozdravljali sa, umesto BRAT, dobar bi bio Rat. No to nije samo na ovom prostoru, i do dan danas nije okončan ni onaj Veliki "Drugi svetski rat" – nazdravlje!

Sabahudin Hadžialić neštedimice, i kroz ovu romanesknu formu, crtajući do u tančine karaktere likova, nesebično i umetničkom vizurom oblikuje vreme prošlo - vekove, sa osećajem mere. Njegova naracija je pitka, čitka, pitoreskna, stilistički neobremenjena redundantnim pasażima. Sva je ustreptala i nadahnuta, bez nedoumica. Tako da je ne smemo čitati ni kao kolaž, jer forma je u celosti zadovoljila kompleksnu storiju.

I sada na samom kraju zamolio bih čitaoca da ne juri fabulu I da se usredsredi i na fusnote. Mnogo toga bit će Vam jasnije. Uzgred napomena: Obidite kanjon Neretve, i proverite da li je još uvek plava.

Andrej P. Glišić

Beograd & Pančevo

2012.g.

(Andrej Glišić – 1944-2012)